

**UCHWAŁA NR XXXIV/209/2013
RADY GMINY MNISZKÓW
z dnia 27 grudnia 2013 r.**

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych na rok 2014**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594, poz. 645, poz. 1318), art. 4¹ ust. 1, ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1356, z 2013 r. poz. 1563)

Rada Gminy Mniszków uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2014 r.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Sławomir Pawłowski

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2014

Wstęp

Utrata kontroli nad piciem w najłagodniejszej postaci prowadzi do upojenia alkoholowego, a w najpoważniejszej do uzależnienia ze wszystkimi jego negatywnymi skutkami, ze śmiercią włącznie. Każdego roku, z przyczyn pośrednio lub bezpośrednio związanych z nadużywaniem alkoholu, umiera w Polsce kilkanaście tysięcy osób. Według danych Światowej Organizacji Zdrowia alkohol zajmuje trzecie miejsce wśród czynników ryzyka dla zdrowia, po nadciśnieniu tętniczym i nikotynie, a przed np. chorobami nowotworowymi. Nadużywanie alkoholu uważane jest za jedną z ważniejszych przyczyn zwiększających ryzyko zgonu przed 65 rokiem życia. Ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek ze spożywaniem alkoholu.

Problemy wynikające z nadużywania napojów alkoholowych najczęściej kojarzą się z uzależnieniem. Koncentracja na uzależnieniu powoduje lekceważenie i zaniebywanie negatywnych skutków ryzykownego i szkodliwego picia alkoholu. Według Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na 2,5 mln do nawet 4 mln i jest aż cztery razy większa niż populacja osób uzależnionych od alkoholu.

Jeśli ktoś nadużywa alkoholu i nie dotknęły go jeszcze negatywne skutki picia, to jego wzór spożywania alkoholu można nazwać piciem ryzykownym.

Picie szkodliwe występuje wtedy, gdy osoba spożywająca alkohol ponosi już straty z powodu picia, ale nie ma objawów klinicznych uzależnienia. Taki wzór picia jest najczęściej wynikiem picia za dużych ilości alkoholu, za często i w nieodpowiednich okolicznościach (w sytuacjach zabronionych normami prawnymi lub obyczajowymi, czy też stwarzających szczególne zagrożenie).

Uzależnienie jest następstwem długotrwałego szkodliwego spożywania alkoholu, w którym picie uzyskuje zdecydowanie pierwszeństwo przed zachowaniami, które niegdyś były dla osoby pijącej ważniejsze. Osoba uzależniona odczuwa silny, nieodparty przymus sięgania po alkohol, doświadcza szeregu nasilających się dolegliwości fizycznych i psychicznych po przerwaniu lub znacznym ograniczeniu picia, które ustępują po wypiciu kolejnej porcji alkoholu.

Drogowskazem, który powinien wskazywać właściwe drogi w realnym i znaczącym ograniczaniu szkód wynikających z problemów nadużywania i uzależnienia od alkoholu w społecznościach lokalnych, jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Jego konstrukcję z kolei wyznaczają zadania przypisane gminom w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r. poz. 1356, z 2013 r. poz. 1563).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014 jest kontynuacją wielu działań zainicjowanych już w latach poprzednich. Określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu.

I. Diagnoza problemów alkoholowych w Gminie Mniszków

Nadużywanie alkoholu staje się problemem coraz większym i wyraźnie zmienia swoje oblicze. Zwiększa się zdecydowanie ilość kobiet nadużywających alkoholu. Poza tym liczne kampanie reklamowe napojów alkoholowych spowodowały, że młodzież zaakceptowała, iż alkohol – zwłaszcza piwo, czyli pozornie niegroźny napój – jest niezbędnym elementem kultury młodzieżowej. Dlatego coraz więcej młodzieży nadużywa alkoholu, zwłaszcza piwa, a tym samym znajduje się w grupie ryzyka rozwinięcia się u nich choroby alkoholowej czyli uzależnienia od alkoholu. Piwo, które dawniej było symbolem pijaństwa w obskurnych budkach i w krzakach, stało się trwałym elementem modnego stylu życia.

Młodzież, która zbyt często sięga po napoje alkoholowe lub ma problemy z narkotykami, doświadcza niepowodzeń szkolnych, popada w konflikt z prawem. Jeśli młody człowiek uważa że jest mało atrakcyjny dla rówieśników, może próbować poprawić swoją pozycję w grupie a tym samym uzyskać akceptację za pomocą picia alkoholu, „ćpania” czy też innych zachowań ryzykownych.

Z ankiety przeprowadzonej w Gimnazjum Publicznym w Mniszkowie (ankietą zostali objęci uczniowie klas I-III w ilości 158 uczniów) wynika, że 69,6% badanych nie było narażone na niebezpieczne zachowania, 13% było prowokowanych do bójki, nad 11% znęcano się psychicznie. Uczniowie wymieniając zjawiska patologiczne, z którymi spotykają się w szkole wskazują przede wszystkim na: palenie papierosów przez uczniów – 61%, używanie alkoholu i środków odurzających 14%, kradzieże – 33%. Zadowolający jest fakt, że w opinii uczniów nie miała miejsca sytuacja, w której ktoś w szkole oferowałby narkotyki. Świadomość szkodliwości alkoholu jest wśród badanych uczniów na ogólnie wysokim poziomie. Osobami godnymi zaufania, w przypadku różnego rodzaju zagrożeń, są według ankietowanych: wychowawcy – 32,2%, rodzice – 20,3%, koledzy – 23,4%, dyrektor szkoły – 27,2%, inni nauczyciele – 10,1%.

W związku z wynikami ankiety przyjęto, że nadrzędnym celem działań szkoły będzie uświadamianie uczniom zagrożeń i skutków nadużywania alkoholu, a także przemocy. Wychowawcy klas i pedagog szkolny, w zależności od potrzeb, podejmować będą działania służące zlikwidowaniu zjawisk patologicznych. Na stronie internetowej szkoły znajdują się materiały informujące o tym, gdzie można szukać pomocy (numery telefonów, adresy).

Nadużywanie alkoholu wiąże się bardzo często z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, którego konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących, ale i członków ich rodzin. Poszerzanie się ubóstwa materialnego stanowi również czynnik ryzyka powstania zaburzeń w relacjach rodzinnych, konfliktów, wywoływania zachowań agresywnych. Wiąże się z tym osłabienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny, co naraża w sposób szczególny dzieci i młodzież na poszukiwanie alternatywnych form aktywności, często związanych ze spożywaniem alkoholu. Dzieci wychowujące się w rodzinie z problemem alkoholowym żyją w stanie chronicznego napięcia i stresu co związane jest z niezaspokojeniem ich podstawowych potrzeb przez rodziców. Doświadczają one wielu traumatycznych sytuacji związanych z chaosem i awanturami w domu, a także niewypełnieniem ról rodzicielskich przez uzależnionych bądź współuzależnionych rodziców. W związku z brakiem oparcia ze strony dorosłych dzieci żyją w poczuciu braku bezpieczeństwa emocjonalnego i fizycznego, co powoduje określone zaburzenia emocjonalne i psychiczne. Dzieci rodziców z problemem alkoholowym są słabsze fizycznie i częściej chorują oraz często są ofiarami przemocy ze strony najbliższych członków rodziny lub otoczenia. Ponadto stanowią tzw. grupę ryzyka pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

W Gminie Mniszków działaniami związanymi z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Problemom alkoholowym często towarzyszy przemoc w rodzinie. W celu jej ograniczenia rodziny współpracują z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Rodzinnego w Opocznie. Z terenu Gminy Mniszków w roku 2012, z różnych form wsparcia prawnego, psychologicznego, terapeutycznego i w ramach Niebieskiej Karty skorzystało 10 osób. Praca terapeutyczna oznacza, w zależności od sytuacji osób, spotkania 1,5 godzinne o częstotliwości przynajmniej raz na dwa tygodnie. Prawnik często prowadzi indywidualne sprawy od napisania pozwu, aż po zakończenie procedury sądowej.

W ramach działań profilaktyczno-edukacyjnych Gmina Mniszków w roku 2012 zaangażowała się w ogólnopolską kampanię „Postaw na rodzinę”, której celem było promowanie pozytywnej profilaktyki stawiającej na wzmocnienie więzi rodzinnych.

II. Cel główny programu

Zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych, zmniejszenie aktualnie występujących oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

III. Podstawowe cele programu oraz przewidywane działania

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- 1) Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do ograniczania picia, zaś osób uzależnionych do podejmowania leczenia odwykowego.
- 2) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem poprzez dofinansowanie działań Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Rodzinnego będącego w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Czas realizacji działań: cały rok.

Realizatorzy: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mniszkowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Wskaźniki: liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące, liczba osób, którym udzielono wsparcia, wysokość środków przeznaczonych dla Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Rodzinnego.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- 1) Współpraca z instytucjami (szkoły, ośrodek pomocy społecznej, sąd rodzinny, powiatowe centrum pomocy rodzinie), które mogą pomóc rodzinie w rozwiązaniu jej problemów, a zwłaszcza w zakresie podejmowania interwencji wobec osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 2) Doskonalenie metod interwencji i pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”.
- 3) Udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych pod kątem problemów alkoholowych w rodzinach, w których występuje przemoc.

- 4) Dofinansowanie szkoleń i konferencji dla przedstawicieli służb i instytucji mających lub mogących mieć kontakt z rodziną z problemem alkoholowym, ze zjawiskiem przemocy i agresji, na temat zjawiska przemocy w rodzinie, możliwości udzielania pomocy rodzinom z problemem alkoholowym i przemocy, obowiązujących procedur i rozwiązań prawnych.
- 5) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Czas realizacji działań: cały rok.

Realizatorzy: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mniszkowie, GOPS w Mniszkowie, Ośrodki Zdrowia w Mniszkowie i w Błogiem Rząd., placówki oświatowe z terenu Gminy Mniszków, Komisariat Policji w Paradyżu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Wskaźniki: liczba założonych „Niebieskich Kart”, liczba szkoleń, konferencji i liczba uczestników.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz nauczycieli i rodziców.

- 1) Wspieranie placówek oświatowych w podejmowaniu działań o charakterze edukacyjnym mających na celu przygotowanie dzieci i młodzieży do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych – realizacja adekwatnego do potrzeb programu profilaktycznego.
- 2) Promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży poprzez współfinansowanie imprez sportowo-rekreacyjnych i sportowych zajęć pozaszkolnych, rozwój oraz poprawa funkcjonowania oświatowej bazy sportowo-rekreacyjnej (w szczególności sal gimnastycznych i boisk sportowych).
- 3) Wspieranie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie promocji zdrowia i życia w trzeźwości: konkursy, spektakle, lokalne imprezy sportowo-rekreacyjne promujące zdrowy styl życia.
- 4) Prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu i innych substancji uzależniających poprzez udział w ogólnopolskich kampaniach informacyjno-edukacyjnych, zakup materiałów profilaktycznych – broszury, plakaty, nagrody w konkursach i zawodach.
- 5) Wspieranie edukacji osób pracujących zawodowo w systemie rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez prenumeratę lub zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji, materiałów multimedialnych.
- 6) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

Czas realizacji działań: cały rok.

Realizatorzy: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mniszkowie, placówki oświatowe z terenu Gminy Mniszków, Ośrodki Zdrowia w Mniszkowie i w Błogiem Rząd., Komisariat Policji w Paradyżu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Wskaźniki: liczba programów profilaktycznych, liczba imprez i sportowych zajęć pozaszkolnych.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- 1) Wspomaganie organizacji pozarządowych, jak również instytucji i osób fizycznych, w działaniach służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- 2) Finansowanie pobytu dzieci i młodzieży na koloniach i obozach (poza rodzinnym środowiskiem często skażonym uzależnieniami), na których realizowane są programy o tematyce profilaktyki uzależnień.

Czas realizacji działań: cały rok.

Realizatorzy: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mniszkowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki: wysokość środków przeznaczonych na działania służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych, liczba dzieci i młodzieży skierowanych na kolonie i obozy.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- 1) Prowadzenie działań kontrolnych i interwencyjnych w zakresie przestrzegania zakazów i ograniczeń określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy.
- 2) Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Czas realizacji działań: cały rok.

Realizatorzy: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mniszkowie, Policja.

Wskaźniki: liczba kontroli i interwencji.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

- 1) Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez kierowanie do Centrum Integracji Społecznej.

Czas realizacji działań: cały rok.

Realizatorzy: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mniszkowie, GOPS w Mniszkowie.

Wskaźniki: liczba osób skierowanych do CIS.

IV. Adresaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Mniszków, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemem nadużywania alkoholu oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką, a w szczególności do:

- dzieci i młodzieży,
- rodziców, opiekunów,
- pracowników oświaty, służby zdrowia, pomocy społecznej, policji,
- osób dorosłych pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie,
- osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,
- osób doznających przemocy w rodzinie.